

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.016.03.2018

Jerzy Kolarz Starosta Powiatu Buskiego
Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju
al. A. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/027 – Zmiany w systemie oświaty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju, ul. A. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Kolarz, Starosta Powiatu Buskiego od 3 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2018 (do 21 listopada 2018 r.) oraz ewentualnie okres wcześniejszy, jeśli miał wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Ewa Buczkowska, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr LKI/93/2018 z 3 października 2018 r.

(akta kontroli str. 1, 2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoły, dla których organem prowadzącym był powiat buski funkcjonowały na podstawie aktualnej uchwały w sprawie planu sieci publicznych szkół, a przepisy reorganizujące sieć szkół zostały przyjęte w obowiązującym trybie i wymaganym terminie. Powiat prawidłowo przeprowadził proces aktualizacji ewidencji szkół niepublicznych, związany z reorganizacją szkół.

Ustalono też potencjalną liczbę kandydatów do klas I szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych i podjęto działania zmierzające do ustalenia strategii naboru na rok szkolny 2019/2020. Obecnie w szkołach powiatu buskiego w 23 klasach pierwszych uczy się 659 absolwentów gimnazjów. Planowana na nowy rok szkolny liczba oddziałów klas pierwszych, dostępna dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych, będzie prawdopodobnie o cztery lub trzy oddziały mniejsza od potrzebnej ich liczby wynikającej z przyjęcia podwójnego rocznika. W związku z tym trudniej będzie dostać się do wybranej szkoły i klasy. Podczas prac nad przygotowaniem oferty edukacyjnej nie udało się opracować oferty zapewniającej równy dostęp do planowanych profili kształcenia dla absolwentów gimnazjów i ośmioletniej szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2019/2020 do 34 z obecnych 28,6 wzrośnie średnia liczba uczniów w klasach pierwszych. Zmniejszy się też liczba dostępnych dla uczniów profili, nie wszystkie kierunki kształcenia będą prowadzone w tych samych szkołach co obecnie. Planowana oferta edukacyjna stwarza ryzyko pogorszenia warunków nauki w stosunku do obecnego roku szkolnego. Mimo oddania do użytku nowego budynku kształcenia zawodowego oraz przeprowadzonych w ostatnich latach remontów i modernizacji bazy lokalowej szkół, istnieje poważne ryzyko – w związku z przyjęciem podwójnego rocznika – pogorszenia warunków i organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Co roku na realizację zadań oświatowych powiat buski przeznaczał blisko połowę wydatków budżetowych ogółem, zabezpieczał też środki na poprawę infrastruktury oświatowej oraz pomoce dydaktyczne. Jednak kwoty ponoszonych wydatków majątkowych, a także wydatków na remonty i zakup pomocy naukowo-dydaktycznych nie były realizowane na poziomie jakiego oczekiwali dyrektorzy w poszczególnych placówkach oświatowych.

W związku z planowaną reformą systemu oświaty ustalono przewidywane potrzeby kadrowe oraz oszacowano związane z tym koszty.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przygotowanie i wdrożenie zmian w systemie oświaty

Opis stanu faktycznego

1. Zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej, m.in. w publicznych szkołach podstawowych specjalnych, szkołach ponadpodstawowych, w tym integracyjnych oraz z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi jest, zgodnie z art. 11 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 8 ust. 16 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³, zadaniem oświatowym powiatu.

Powiat buski w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 był organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

- a) I Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki w Busku-Zdroju (dalej: I LO), w którym utworzono klasy o profilach: humanistycznym, biologiczno-chemicznym, matematyczno-fizycznym, matematyczno-informatycznym lub matematyczno-geograficznym i lingwistyczno-humanistycznym, wraz z internatem;
- b) Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. M. Kopernika w Busku-Zdroju (dalej: ZSP nr 1), w którego strukturze funkcjonują:
 - III Liceum Ogólnokształcące z oddziałami: humanistycznym, matematyczno-menedżerskim i biologiczno-sportowym;
 - Technikum nr 1 kształcące w zawodach: technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 (wcześniej Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1), kształcąca w zawodach: fryzjer, piekarz, cukiernik, kucharz, sprzedawca i stolarz;
 - Powiatowy Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego, który zapewnia realizację teoretycznych zajęć zawodowych pracownikom młodocianym kształcącym się w klasach wielozawodowych zasadniczych szkół zawodowych;
- c) Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Wielkiego w Busku-Zdroju (dalej: ZSTiO), w którego skład wchodzi:
 - II Liceum Ogólnokształcące z klasą mundurową;
 - Technikum Nr 3 kształcące m.in. w zawodach technik budownictwa, technik geodeta, technik architektury krajobrazu, technik hotelarstwa; technik chłodnictwa i klimatyzacji;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 3 (wcześniej Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3) kształcąca monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie; murarzy-tynkarzy, elektryków oraz monterów sieci i instalacji sanitarnych;
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych;

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 996, ze zm.

- d) Zespołu Szkół Techniczno-Informatycznych w Busku-Zdroju (dalej: ZST-I), które tworzą:
- IV Liceum Ogólnokształcące z klasą sportową;
 - Technikum nr 2 kształcące m.in. w zawodach z obszaru technologii informacyjno-komunikacyjnej, efektywnego wykorzystania energii oraz żywności (technik informatyk, technik pojazdów samochodowych, technik mechanik, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej);
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 2 (wcześniej Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2), kształcąca w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych;
 - Internat;
- e) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku-Zdroju (dalej: SOS-W w Busku-Zdroju);
- f) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Broninie (dalej: SOS-W w Broninie);
- g) Zespołu Szkół Specjalnych w Busku-Zdroju (dalej: ZSS w Busku-Zdroju);
- h) Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- i) Powiatowego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego;
- j) Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

W powiecie buskim nie utworzono jednostki do obsługi ekonomiczno-finansowej placówek oświatowych, każda jednostka prowadzi własną komórkę w tym zakresie.

Szkoły niepubliczne dotowane przez powiat buski w latach szkolnych 2016/2017-2018/2019 prowadzone były przez:

- a) Centrum Kształcenia Zawodowego w Busku-Zdroju Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach (dalej: ZDZ):
- Niepubliczne Technikum Zawodowe w Busku-Zdroju ZDZ;
 - Niepubliczna Szkoła Policealna w Busku Zdroju ZDZ;
 - Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące w Busku-Zdroju;
- b) Centrum Edukacji SIGMA Sp. z o.o.:
- Niepubliczna Szkoła Policealna SIGMA w Busku-Zdroju;
 - Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące SIGMA w Busku-Zdroju.

(akta kontroli str. 24, 32-33, 58-60, 94, 106, 117, 199, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 453-460)

Stosownie do 162 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe⁴ (dalej: ustawa Przepisy wprowadzające), z dniem 1 września 2017 r. dotychczasowe zasadnicze szkoły zawodowe zostały przekształcone w branżowe szkoły I stopnia, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. c ww. ustawy.

Z dniem 1 września 2019 r. planuje się dokonać przekształcenia:

- dotychczasowych trzyletnich liceów ogólnokształcących w czteroletnie licea ogólnokształcące, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy Prawo oświatowe – zgodnie z art. 146 ust. 2 ustawy Przepisy wprowadzające;
- dotychczasowych czteroletnich techników w pięcioletnie technika, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy Prawo oświatowe – zgodnie z art. 152 ust. 2 ustawy Przepisy wprowadzające.

(akta kontroli str. 242-259)

2. Szkoły na terenie powiatu buskiego funkcjonowały na podstawie aktualnych uchwał w sprawie planu sieci publicznych szkół, a przepisy reorganizujące sieć szkół zostały przyjęte w obowiązującym trybie i wymaganym terminie.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm.

W roku szkolnym 2016/2017 obowiązywał plan sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych określony w uchwale Rady Powiatu w Busku-Zdroju⁵. Aktualizacja sieci szkół na terenie powiatu buskiego spowodowana była likwidacją z dniem 31 sierpnia 2016 r. dwóch szkół prowadzonych przez powiat, tj. Liceum Ogólnokształcącego i Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Stopnicy.

(akta kontroli str. 223-225)

Na okres od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r. uchwałą Rady Powiatu z 31 marca 2017 r.⁶ ustalono *Plan sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych na terenie Powiatu Buskiego*. Sieć tę tworzyły placówki publiczne, w tym m.in. szkoły ponadgimnazjalne ogólnodostępne, tj.: pięć liceów ogólnokształcących w Busku-Zdroju, w tym jedno liceum dla dorosłych; cztery technika w Busku-Zdroju; trzy branżowe szkoły I stopnia w Busku-Zdroju, które zostały przekształcone zgodnie z art. 162 ustawy Przepisy wprowadzające, z dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych.

(akta kontroli str. 231-234)

Uchwały dotyczące zmian w sieci szkół powiatu buskiego na lata szkolne 2016/2017 – 2018/2019⁷ zostały zamieszczone na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego i na tablicy ogłoszeń Starostwa oraz pozytywnie zaopiniowane przez Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty oraz związki zawodowe działające w jednostkach oświatowych prowadzonych przez powiat.

(akta kontroli str. 227-230, 235, 236, 237)

Naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Renata Krzemień (dalej: Naczelnik WEKiKF) wyjaśniła: *obecnie trwają prace w celu przygotowania nowego planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych, który zostanie opracowany z uwzględnieniem przepisów art. 39 ust. 7 i 8 ustawy Prawo oświatowe*.

(akta kontroli str. 217)

3. Na dzień 30 września 2016 r. w powiecie buskim działało 12 szkół niepublicznych, w tym jedna zasadnicza szkoła zawodowa, jedno technikum, jedno liceum ogólnokształcące, dwie szkoły policealne dla młodzieży oraz siedem szkół dla dorosłych. W badanym okresie dotowanych było pięć z tych placówek, w tym jedna dla młodzieży.

Pośród organów prowadzących szkoły niepubliczne, do 30 czerwca 2017 r. wniosek w sprawie przekształcenia szkoły złożył ZDZ. W jego następstwie decyzją Starosty Powiatu Buskiego z 9 czerwca 2017 r., Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Busku-Zdroju ZDZ, z dniem 1 września 2017 r. została przekształcona w Niepubliczną Branżową Szkołę I Stopnia w Busku-Zdroju. Starosta dokonał zmiany wpisu do ewidencji szkół niepublicznych stosownie do art. 170 w związku z art. 162 ustawy Przepisy wprowadzające.

(akta kontroli str.196-199, 207-215)

⁵ Uchwała Nr XXI/199/2016 Rady Powiatu w Busku-Zdroju z dnia 13 września 2016 r. w sprawie ustalenia planu sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych.

⁶ Uchwała nr XXVII/255/2017 Rady Powiatu w Busku - Zdroju z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych.

⁷ Uchwała nr XV/134/2016 Rady Powiatu w Busku-Zdroju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie zamiaru likwidacji Liceum Ogólnokształcącego w Stopnicy, uchwała nr XV/135/2016 Rady Powiatu w Busku -Zdroju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie zamiaru likwidacji Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Stopnicy oraz uchwała nr XXVII/240/2017 Rady Powiatu w Busku-Zdroju z dnia 27 stycznia 2017 r. w sprawie projektu dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych.

Jak wyjaśniła Naczelnik WEKiKF, jest to jedyna szkoła niepubliczna, która w 2017 r. podlegała przekształceniu, zgodnie z wnioskiem złożonym przez organ prowadzący w terminie do dnia 30 czerwca 2017 r. (art. 169 ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające). Kolejny etap procesu reorganizacji, dotyczący Niepublicznego Technikum Zawodowego w Busku-Zdroju dla młodzieży ZDZ w Kielcach, będzie miał miejsce w 2019 r.

(akta kontroli str.196)

Powiat buski prawidłowo przeprowadził proces aktualizacji ewidencji szkół niepublicznych, związany z ich reorganizacją. Nie przeprowadzono procesu aktualizacji wydawanych zezwoleń na funkcjonowanie szkół prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne inne podmioty niż jst, gdyż jak wyjaśniła Naczelnik WEKiKF w latach szkolnych 2016/2017-2018/2019 na terenie Powiatu Buskiego nie funkcjonowały szkoły publiczne działające na podstawie zezwolenia wydanego przez Starostę Buskiego, prowadzone przez osoby fizyczne i prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 195)

4. Proces naboru uczniów do klas pierwszych ogólnodostępnych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat buski odbywał się od roku szkolnego 2009/2010 w formie elektronicznej. Z takiego rozwiązania skorzystają też osoby kandydujące w roku szkolnym 2019/2020 do szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat buski, tj. te które zgłoszą w systemie elektronicznym chęć kontynuacji nauki w tych szkołach.

Jak wyjaśniła Naczelnik WEKiKF, w ramach wielomiesięcznego procesu występuje tzw. „dzień symulacji”, tj. dzień kiedy zakończył się proces rejestracji uczniów w systemie i następuje przydział kandydatów do poszczególnych oddziałów zgodnie z ich preferencjami. Z tego procesu tworzony jest stosowny raport, w którym określone są różne parametry, w tym liczba kandydatów:

- zakwalifikowanych do przydziału do poszczególnych oddziałów;
- przydzielonych do szkół powiatu Buskiego;
- przydzielonych do innego organu prowadzącego (dotyczy to osób, które w ramach systemu zarejestrowały się jako kandydaci do szkół prowadzonych przez różne organy prowadzące, np. przez różne powiaty);
- nieprzydzielonych, tj. osób, które zarejestrowały się do systemu, ale preferencje jakie wybrały podczas rejestracji nie kwalifikują ich do żadnego z wybranych oddziałów, np. do wybranego przez nich oddziału dostały się osoby z wyższą liczbą punktów i wszystkie miejsca zostały zajęte w tym oddziale przez osoby, które uzyskały więcej punktów. Osoby nieprzydzielone są zapraszane do tzw. rekrutacji uzupełniającej i są przyjmowane do oddziałów gdzie występują wolne miejsca.

Kandydaci, którzy zostali zakwalifikowani do przydziału do konkretnego oddziału i potwierdzili wolę przyjęcia, przedkładając w wybranej szkole wymagane dokumenty, zostają przyjęci i będą kontynuować/podejmą naukę w tym oddziale.

(akta kontroli str. 109-104, 144)

W roku szkolnym 2015/2016 do trzecich klas gimnazjów na terenie powiatu buskiego uczęszczało 667 uczniów. Spośród 700 dzieci urodzonych na tym terenie w 2000 r. naukę w ogólnodostępnych szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez powiat buski kontynuowało w pierwszych klasach 629 uczniów, spośród których 83% zamieszkiwało na terenie powiatu buskiego (524 osoby).

(akta kontroli str. 84, 92, 94-95, 394, 395-402)

W kolejnym roku szkolnym było 664 uczniów w trzecich klasach gimnazjów na

terenie powiatu, a liczba osób urodzonych w 2001 r. wyniosła 719. Do pierwszych klas ogólnodostępnych szkół ponadgimnazjalnych, których organem prowadzącym był powiat buski uczęszczało 600, z których ok. 81% stanowili szesnastolatki z terenu powiatu (485 osób).

W roku szkolnym 2017/2018 w klasach trzecich gimnazjów na terenie powiatu buskiego było 661 uczniów, podczas gdy liczba dzieci urodzonych w 2002 r. na tym obszarze wyniosła 685. Naukę w ogólnodostępnych szkołach ponadgimnazjalnych powiatu buskiego podjęło 659 uczniów, z których 512 było mieszkańcami tego powiatu (78%).

(akta kontroli str. 96, 104, 106, 108, 115, 394, 395-402)

W kwietniu 2018 r. do oddziałów ponadgimnazjalnych szkół ogólnodostępnych, których organem prowadzącym był powiat buski uczęszczało łącznie 2062 uczniów, z których 81% stanowili uczniowie zamieszkali na terenie tego powiatu, a trzech uczniów pochodziło spoza województwa świętokrzyskiego.

(akta kontroli str. 108, 115, 117, 351, 394, 395-402)

5. Ofertę edukacyjną szkół prowadzonych przez powiat buski w latach szkolnych 2016/2017-2018/2019 przedstawiono w części III pkt 1 wystąpienia. Oferta szkół w kolejnych latach była bardzo zbliżona, lecz o ostatecznym podziale klas w szkole decydowała liczba chętnych do poszczególnych oddziałów.

Spośród 665 absolwentów gimnazjów uczestniczących w pierwszym naborze do szkół ponadgimnazjalnych powiatu buskiego na rok szkolny 2016/2017, do szkół tych przydzielono 622 osoby (ponad 93%). Naukę w pierwszych klasach ostatecznie podjęło 629 uczniów w 24 oddziałach. Szkoły w tym roku gotowe były przyjąć 724 osoby. Łącznie w 86 oddziałach szkolnych uczyło się 2183 osób.

(akta kontroli str. 85-86, 90-92, 94)

W roku szkolnym 2017/2018 do szkół ogólnodostępnych prowadzonych przez powiat buski w pierwszym naborze w systemie zarejestrowało się 653 absolwentów gimnazjów, spośród których do szkół tych przydzielono 616 osób. Szkoły przygotowały w klasach pierwszych miejsca dla 696 uczniów. Ostatecznie w 23 pierwszych klasach, z których dwie były oddziałami dwuzawodowymi, naukę podjęło 600 uczniów. Całkowita liczba uczniów w 84 oddziałach wyniosła 2083.

(akta kontroli str. 97-98, 103-104, 106)

W obecnym roku szkolnym 698 absolwentów gimnazjów zgłosiło zamiar kontynuacji nauki w szkołach ponadpodstawowych powiatu buskiego, z czego przydzielono do nich 660 osób. Szkoły mogły przyjąć maksimum 766 kandydatów, do 23 klas pierwszych. Na dzień 30 września 2018 r. naukę w tych szkołach rozpoczęło 659 uczniów. Obecnie do 83 oddziałów ogólnodostępnych w tych szkołach uczęszcza 2120 uczniów.

(akta kontroli str. 109-110, 113-115, 117, 119-120, 144)

W latach szkolnych 2016/2017-2017/2018 średnio 29,3% ogółu uczniów przyjętych do ogólnodostępnych szkół ponadgimnazjalnych uczyło się w klasach pierwszych I LO, a tylko 3,5% mniej w ZSP nr 1. W drugim roku szkolnym tego okresu, największy wzrost liczby uczniów w klasach pierwszych zanotował ZSTiO (do 23%), a zdecydowało o tym uruchomienie nowego kierunku technik logistyk, który wybrało 29 uczniów.

(akta kontroli str. 46, 67, 92, 94, 104, 106, 115, 117)

Co roku największym zainteresowaniem cieszyły się klasy o profilu biologiczno-chemicznym. W roku szkolnym 2016/2017 przyjęto do tych klas 75% chętnych,

a w 2017/2018 ponad 86%. W ostatnim roku szkolnym zdecydowano o powiększeniu klas o tym profilu z 32 do 34 osób i przyjęto 77% kandydatów.

W dwóch pierwszych z trzech kontrolowanych lat do klasy o profilu matematyczno-fizycznym przyjęto 77% chętnych. W bieżącym roku zdecydowano o utworzeniu dwóch klas o tym profilu, a odsetek przyjętych kandydatów wyniósł 97%.

Dwie klasy humanistyczne w dwóch liceach, w latach szkolnych 2016/2017-2017/2018 przyjmowały średnio 95% kandydatów, a w ostatnim roku 85% chętnych. W roku szkolnym 2018/2019 wzrosło również zainteresowanie klasą lingwistyczno-humanistyczną, do której przyjęto 79% kandydatów, podczas gdy w poprzednich latach przyjmowano 100% chętnych do tej klasy. Każdego roku malała liczba kandydatów do klasy matematyczno-informatycznej; w latach szkolnych 2016/2017 - 2017/2018 w klasach pierwszych o tym profilu uczyło się nieco ponad 21 uczniów, w bieżącym roku było tylko 12 kandydatów i nie została utworzona taka klasa.

W technikach najwięcej uczniów chciało kształcić się w dwóch klasach o specjalności technik informatyk. W latach szkolnych 2016/2017-2018/2019 średnia liczba uczniów w tych klasach pierwszych wyniosła ponad 30, zaś średni odsetek osób przyjętych 87%.

Odsetek uczniów klas pierwszych szkół ogólnodostępnych zamieszkałych na terenie powiatu buskiego wyniósł 78%.

(akta kontroli str. 85-86, 97-98, 109-110, 351, 396-404)

Maksymalna liczba jaką będą mogły przyjąć ogólnodostępne szkoły ponadgimnazjalne/ponadpodstawowe w roku szkolnym 2019/2020 została ustalona na 1332 osób (683 uczniów po gimnazjum i 649 po szkole podstawowej), podczas gdy prognozowana liczba absolwentów ogólnodostępnych gimnazjów i szkół podstawowych z terenu powiatu buskiego wyniosła 1296 osób (645 absolwentów gimnazjów, 635 absolwentów szkół podstawowych i 16 absolwentów szkół niepublicznych). W latach szkolnych 2016/2017 i 2017/2018 przewidywana liczba absolwentów gimnazjów z powiatu buskiego wynosiła odpowiednio 664 i 661. Po uzgodnieniach poczynionych przez Naczelnika WEKiKF z dyrektorami szkół 24 września 2018 r., wstępny plan naboru kandydatów do klas pierwszych przewidywał utworzenie w:

- a) I LO – po pięć klas dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych o profilach: humanistycznym, biologiczno-chemicznym, matematyczno-fizycznym i lingwistyczno-humanistycznym oraz jednej klasy rezerwowej dla absolwentów gimnazjów o profilu matematyczno-geograficznym;
- b) ZSP nr 1, w którego strukturze funkcjonowało:
 - III Liceum Ogólnokształcące – po jednym oddziale biologiczno-sportowym dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych;
 - Technikum nr 1 – po jednej klasie dla techników ekonomistów i techników hotelarstwa dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych oraz jednej klasy dla techników żywienia i usług gastronomicznych dla absolwentów szkół podstawowych;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 – po jednym oddziale klasy wielozawodowej dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych;
- c) ZSTiOT, w tym w:
 - II Liceum Ogólnokształcącym – jednej klasy o profilu mundurowym dla absolwentów szkół podstawowych;
 - Technikum Nr 3 – po jednej klasie dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych kształcącej techników budownictwa, hotelarstwa i logistyki oraz po jednej klasie łączonej kształcącej techników geodezji i techników architektury krajobrazu;

- Branżowej Szkole I Stopnia Nr 3 – jednej klasy dla absolwentów gimnazjów kształcącej monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarzy-tynkarzy i elektryków;
- d) ZST-I, które tworzą:
- IV Liceum Ogólnokształcące – bez naboru;
 - Technikum nr 2 – po jednej klasie dla absolwentów gimnazjów i szkół podstawowych kształcącej informatyków i techników pojazdów samochodowych oraz po jednej klasie łączonej kształcącej techników informatyków i techników urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, a także jednej klasy dla absolwentów gimnazjum o profilu żywienia i usług gastronomicznych;
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 2 – jednej klasy dla absolwentów gimnazjów kształcącej w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych.

(akta kontroli str. 131,192-194)

Obecnie łączna liczba oddziałów klas pierwszych we wszystkich typach ogólnodostępnych szkół ponadgimnazjalnych wynosi 23. Żeby zapewnić dostęp do poszczególnych oddziałów dla absolwentów każdej szkoły na obecnym poziomie należałoby ich utworzyć 46, a planowanych jest 38 (po 19 oddziałów dla absolwentów szkół podstawowych i gimnazjum). Naczelnik WEKiKF wyjaśniła, że *przewiduje się również możliwość utworzenia dodatkowego oddziału dla absolwentów gimnazjum, z uwagi na większą o 54 liczbę dzieci urodzonych w roku 2003 niż w 2004 r.*

(akta kontroli str. 115, 194)

Absolwenci gimnazjów z roku szkolnego 2017/2018 zostali przyjęci do 10 klas pierwszych w liceach, dziesięciu klas w technikach i trzech klasach w szkołach branżowych I stopnia. Absolwenci tych samych gimnazjów z rocznika 2018/2019 będą mogli prawdopodobnie być przyjęci do maksimum siedmiu klas pierwszych w liceach ogólnokształcących, dziesięciu klas w technikach oraz do trzech klas w szkołach branżowych, zaś uczniowie po skończeniu szkoły podstawowej będą mogli kontynuować naukę w siedmiu klasach liceum, dziesięciu klasach w technikach oraz w dwóch klasach szkół branżowych.

Dla wszystkich kandydatów dostępnych będzie proporcjonalnie mniej miejsc w klasach liceum o profilu humanistycznym, matematyczno-fizycznym, matematyczno-geograficznym, a w technikum w klasach kształcących techników informatyków. O jeden oddział mniej przewidziano też dla absolwentów szkół podstawowych w szkołach branżowych. Wśród oddziałów w liceach ogólnokształcących prawdopodobnie jedynie dla absolwentów gimnazjów dostępna będzie klasa o profilu matematyczno-geograficznym (ww. dodatkowy oddział), natomiast tylko dla absolwentów szkół podstawowych planowana jest klasa mundurowa.

Ponadto, nie wszystkie kierunki kształcenia zostaną utrzymane w tych samych szkołach, co w roku obecnym. W roku szkolnym 2018/2019 do klas o tym samym profilu w różnych szkołach wymagana była inna liczba punktów. Różnica ta np. w przypadku klas humanistycznych w dwóch liceach wynosiła ponad 11 punktów, dla klas matematyczno-przyrodniczych w tych samych dwóch liceach ponad 39 punktów, a dla klas o specjalności technika hotelarstwa w dwóch technikach ponad 18 punktów.

(akta kontroli str. 117, 190-194)

Zwiększona ma zostać liczba uczniów w oddziałach, obecnie średnia liczba uczniów w klasach pierwszych wszystkich szkół ogólnodostępnych objętych badaniem

wynosi ok. 28,6, a na nowy rok szkolny planowane jest średnio 34 uczniów w oddziale.

(akta kontroli str. 192)

6. Analiza stanu szkolnictwa na terenie powiatu buskiego została przeprowadzona pod koniec 2015 r. w związku z opracowaniem dokumentu pn. *Kompleksowy plan rozwoju szkół w powiecie buskim na lata 2015-2020*. Przedstawiono w nim problemy tego szkolnictwa, w tym m.in.:

a) lokalowe wynikające m.in. z:

- ograniczonej powierzchni budynku, przejawiającej się w braku wystarczających ilości pracowni kształcenia zawodowego np. w zakresie gastronomii i hotelarstwa;
- rozmieszczenia bazy lokalowej szkół zawodowych w znacząco oddalonych od siebie budynkach (ok. 1 km);
- braku bazy sportowej, w tym sal gimnastycznych;

b) związane z wyposażeniem dydaktycznym, wynikające przede wszystkim z technologicznego starzenia się sprzętu np. komputerowego i szybkiego zużycia materiałów np. budowlanych wykorzystywanych w procesie kształcenia;

c) w zakresie niedostosowania profili kształcenia w szkołach do oczekiwań potencjalnych uczniów i sposobów ich rozwiązania.

(akta kontroli str. 455, 457-461)

W październiku 2016 r. opracowano dokument pn. *Analiza stanu edukacji w Powiecie Buskim w kontekście reformy systemu oświaty od 2017 roku*. Jego powstanie poprzedziło zbieranie danych o przewidywanej liczbie uczniów w podległych Starostwu szkołach, warunkach lokalowych niezbędnych do realizacji zajęć z uczniami zwłaszcza w okresie kumulacji podwójnych roczników, nakładach niezbędnych do realizacji planowanej reformy.

(akta kontroli str. 287-300)

Z danych przedstawionych we wrześniu 2018 r. przez dyrektorów szkół do organu prowadzącego wynika, że szacowane koszty wynikające z zabezpieczenia potrzeb kadrowych niezbędnych do realizacji zadań w związku z przyjęciem podwójnego rocznika do klas pierwszych szkół ponadpodstawowych opiewają na kwotę ponad 2 267 000 zł rocznie, tj. ok. 756 tys. zł w okresie 1 września - 31 grudnia 2019 r. Zapotrzebowanie finansowe konieczne do zabezpieczenia bazy lokalowej oszacowano na kwotę ponad 12,7 mln zł. Naczelnik WEKiKF wyjaśniła: *na część tych potrzeb powiat będzie starał się pozyskać środki zewnętrzne, część zostanie zabezpieczona w przyszłorocznym budżecie powiatu (po dokonaniu analizy projektów planów finansowych na 2019 r. złożonych przez jednostki oświatowe)*.

Zgłoszone przez dyrektorów szkół potrzeby dotyczyły m.in.:

- nadbudowy budynku nad salą sportową i wyposażenia dwóch sal lekcyjnych – koszt 2,2 mln. zł,
- wyposażenia pięciu pracowni warsztatów szkolnych – koszt ok. 68 tys. zł;
- budowy nowej sali gimnastycznej wraz z wyposażeniem – koszt ok. 5 mln zł;
- zakupu sprzętu szkolnego oraz pomocy dydaktycznych dla nowego profilu kształcenia – technik logistyk – koszt ok. 92 tys. zł,
- adaptacji trzech pomieszczeń na sale lekcyjne i ich wyposażenie – koszt ok. 77 tys. zł;
- wybudowania skrzydła budynku dydaktycznego – koszt ok. 2,5 mln zł;
- wybudowania sali gimnastycznej i boiska wielofunkcyjnego – koszt ok. 2,5 mln zł.

W badanym okresie realizowane były projekty mające na celu poprawę bazy dydaktycznej i lokalowej szkół:

- a) w 2016 r. zakończono projekt pn. *Przebudowa boisk wielofunkcyjnych przy I Liceum Ogólnokształcącym w Busku-Zdroju wraz z budową ścieżki rehabilitacyjnej, siłowni terenowej, przebudową ciągów pieszych i budową pochylni dla osób niepełnosprawnych*, o wartości 1,2 mln zł;
- b) w roku szkolnym 2017/2018 rozpoczęto realizację projektu o wartości 15,4 mln zł pn. *Budowa nowego budynku kształcenia zawodowego, budowa boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni, dobudowa do hali sportowej siłowni oraz wymiana posadzki sportowej, remont warsztatów na potrzeby szkolnictwa zawodowego, zakup wyposażenia do celów dydaktycznych*, współfinansowanego ze środków unijnych, którego planowany termin wykonania ustalono na 30 marca 2019 r. Projekt ten obejmował dwie szkoły – ZSTiO i ZSTiI oraz Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportowy. Dzięki inwestycji tej szkoły zyskają nowoczesną bazę dydaktyczną do kształcenia zawodowego oraz ulepszone zostanie ich zaplecze sportowe.

(akta kontroli str. 59, 411-416, 419-423)

Obok ww. inwestycji co roku przeprowadzano remonty i modernizacje bazy dydaktycznej, a także uzupełniano wyposażenie i zasoby pomocy naukowych, zarówno w ramach przyznanych limitów wydatków, jak i we własnym zakresie. W latach szkolnych 2016/2017-2017/2018 szkoły i placówki pozyskały pomoce dydaktyczne o łącznej wartości ponad 247 tys. zł oraz sprzęt szkolny i biurowy o wartości prawie 494 tys. zł. Przeprowadzono też prace remontowo-modernizacyjne bazy lokalowej na łączną sumę 425 tys. zł.

(akta kontroli str. 54-56, 79-81, 413)

Skarbnik Powiatu Artur Polniak wyjaśnił: *w latach 2016-2018 w ramach realizowanych zadań powiatowych, co roku na realizację zadań oświatowych Powiat Buski przeznaczał blisko połowę wydatków budżetowych ogółem. W roku 2016 wydatki oświatowe na kwotę 37 562 383 zł stanowiły 43% wydatków ogółem, w roku 2017 - 38 015 074 zł stanowiły 42%, w roku 2018 planowane wydatki 52 778 011 zł stanowią 47%, wydatki planowane na 2019 rok na kwotę 41 069 391 zł stanowią 46% planowanych wydatków na ten rok.*

(akta kontroli str. 568-569)

Temat nowej organizacji pracy szkół związanej z reformą oświaty oraz zaleceń z tym związanych, dotyczących m.in. składania przez dyrektorów wniosków o modernizację bazy lokalowej, były omawiane w ramach bieżącej pracy szkół podczas narad z dyrektorami.

(akta kontroli str. 335-348, 363-385)

Naczelnik WEKiKF wyjaśniła: *w zakresie przygotowania bazy dydaktycznej i lokalowej szkół pod potrzeby podwójnego naboru w roku szkolnym 2019/2020 Powiat nie wydawał zaleceń dyrektorom w tej sprawie do samodzielnego wykonania (...), ponieważ zaplanowanie działania nie były możliwe do zrealizowania przez dyrektorów samodzielnie i wymagały wsparcia ze strony organu prowadzącego i podjęcia wspólnych działań z dyrektorami. Wśród takich działań można wymienić m.in. inwestycje wymienione w części III pkt 6 wystąpienia pokontrolnego.*

(akta kontroli str. 411)

W latach 2016-2018 do Starostwa wpłynęło 12 skarg, z których żadna nie dotyczyła spraw związanych z problematyką edukacji.

(akta kontroli str. 410)

7. W roku szkolnym 2017/2018 w ogólnodostępnych szkołach prowadzonych przez powiat buski zatrudnionych było 188 nauczycieli, tj. o pięciu mniej niż w roku poprzednim. W niepełnym wymiarze czasu zatrudnionych było 46 nauczycieli.

Informacje o przewidywanym wzroście kosztów zatrudnienia kadry pedagogicznej, wynikających ze zwiększonego naboru kandydatów do klas pierwszych szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2019/2020, zostały przekazane ze szkół prowadzonych przez powiat buski do organu prowadzącego we wrześniu 2018 r. Oszacowano, że w nowym roku szkolnym liczba etatów wzrośnie o 32. Naczelnik WEKiKF wyjaśniła: *zebrane dane szacunkowe – opierające się na prognozowanej liczbie oddziałów i godzin dydaktyczno-wychowawczych – wskazują, że koszty wynagrodzeń nauczycieli w szkołach podległych Powiatowi wzrosną w przyszłym roku szkolnym o ponad 2 100 000 zł (koszt szacunkowy). Plany finansowe powiatowych jednostek oświatowych na 2019 r., uwzględniające m.in. wzrost kosztów wynagrodzeń, zostały zweryfikowane przez Zarząd Powiatu. W projekcie budżetu na rok 2019 r. przewidziano wzrost wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane o 1,16 mln zł.*

Naczelnik WEKiKF wyjaśniła: *w obecnej chwili nie ma możliwości zaplanowania wzrostu zapotrzebowania na nauczycieli poszczególnych specjalności, ponieważ struktura zatrudnienia w szkołach ponadpodstawowych zależy jest od dokonanego naboru, a przede wszystkim od liczby oddziałów kształcących w poszczególnych profilach i zawodach. Z uwagi na fakt, że w roku szkolnym 2018/2019, wg stanu w dniu 30 września br., szkoły prowadzone przez Powiat zatrudniają 94 nauczycieli różnych specjalności w niepełnym wymiarze zajęć (łącznie 50,6 etatu) to właśnie im, w pierwszej kolejności, dyrektorzy szkół uzupełniać będą etaty zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.*

(akta kontroli str. 49, 75, 366-367, 568-571)

8. Powiat buski jako organ prowadzący szkoły ponadgimnazjalne wydawał szkołom zalecenia w kwestii zatwierdzania arkuszy organizacyjnych, dotyczące m.in.:

- a) zmian prawnych wpływających na kształt zajęć edukacyjnych realizowanych w szkołach;
- b) nadzoru sprawowanego przez dyrektorów nad pracą nauczycieli nieposiadających pełnych kwalifikacji, zatrudnionych na podstawie stosownej zgody kuratora oświaty;
- c) opiniowania arkuszy organizacji i określania wzorów załączników do arkuszy;
- d) ustalania minimalnej liczby uczniów w oddziałach klas pierwszych;
- e) planowania liczby oddziałów klas pierwszych na kolejne lata szkolne.

Niektóre z zaleceń związane były bezpośrednio z analizą sytuacji demograficznej, a dane dotyczące liczby uczniów klasy III gimnazjów funkcjonujących na terenie powiatu buskiego były przekazywane dyrektorom szkół.

(akta kontroli str. 303-304)

Jak wyjaśniła Naczelnik WEKiKF, *w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018 oraz 2017/2018 Zarząd Powiatu w Busku-Zdroju – mając na uwadze jakość świadczonych usług edukacyjnych, efektywność kształcenia oraz koszty tego kształcenia – podejmował decyzję w sprawie ustalenia minimalnej liczby uczniów w klasach pierwszych szkół ogólnodostępnych na etapie tzw. symulacji (dot. elektronicznego naboru). (...) Ocena i weryfikacja w/w zaleceń była realizowana w bieżącej pracy Wydziału, m.in. poprzez szczegółową weryfikację arkuszy organizacji jednostek oświatowych przed ich zatwierdzeniem. (...) W związku z koniecznością przygotowania szkół do roku szkolnego 2019/2020 zalecono dyrektorom opracowanie do 16 listopada 2018 r. strategii naboru kandydatów do klas pierwszych m.in. z wykorzystaniem danych demograficznych. Na ich podstawie*

(...) będzie możliwe wydawanie ewentualnych, kolejnych zaleceń dot. przygotowania do roku szkolnego 2019/2020. (...) Szczegółowe zalecenia organu prowadzącego dla szkół dotyczące wprowadzanych zmian w systemie oświaty oraz zatwierdzania arkuszy organizacji szkół na rok szkolnych 2019/2020 na chwilę obecną nie mogą być realizowane, ponieważ projekty arkuszy organizacji na przyszły rok szkolny zostaną opracowane przez dyrektorów w marcu 2019 r., a przedstawione do zatwierdzenia w kwietniu 2019 r.

(akta kontroli str. 301)

Zalecenia dotyczące liczby uczniów planowanych w oddziałach klas pierwszych w roku szkolnym 2019/2020 w zestawieniu prognozowaną liczbą uczniów opisano szczegółowo w części III pkt 5 wystąpienia.

9. Powiat buski co roku pozyskiwał dane z gimnazjów funkcjonujących na jego terenie dotyczące liczby uczniów klas III. Ponadto analizował dostępne dane demograficzne, tj. liczbę urodzeń dzieci w latach 1987-2008 na terenie powiatu. Informacje te przekazywano do prowadzonych szkół. Służyły one m.in. do opracowania strategii naboru kandydatów do klas pierwszych. Jak wyjaśniła Naczelnik WEKiKF, *na podstawie przedmiotowych strategii, które zostaną poddane analizie i weryfikacji, będzie możliwe wydawanie ewentualnych, kolejnych zaleceń dot. przygotowania do roku szkolnego 2019/2020.*

(akta kontroli str. 84, 96, 108, 190-191, 304)

Od 14 lat w kwietniu każdego roku, powiat buski organizował Powiatowe Targi Edukacyjne, które umożliwiały uczniom i ich rodzicom, zapoznanie się z ofertą edukacyjną prezentowaną przez uczniów i nauczycieli wszystkich szkół ogólnodostępnych i jednostek szkolnictwa specjalnego prowadzonych przez ten powiat. Placówki te w tym dniu organizowały dni otwarte, stwarzając potencjalnym kandydatom możliwość zapoznania się z warunkami kształcenia bezpośrednio w szkołach.

W latach objętych badaniem oferta edukacyjna tych szkół prezentowana była na stronach internetowych powiatu buskiego, w zakładce Powiatowy Informator Edukacyjny oraz na stronie www.bip.powiat.busko.pl w zakładce Wydziału Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej. Ponadto, informacje o ofercie edukacyjnej szkół publikowane były w lokalnych mediach, np. na stronach internetowego portalu informacyjnego www.busko.com.pl i w *Tygodniku Ponidzia*, w ramach umów zawartych przez powiat buski z właścicielami tych mediów.

(akta kontroli str. 145-189)

Analogiczne działania zaplanowano w związku z prezentacją oferty edukacyjnej na rok szkolny 2019/2020.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, grudnia 2018 r.

Kontroler
Ewa Buczkowska
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
Podpis

.....
Podpis